

τοῦ ἀνεγνώρισεν, ἀγωνιῶδη ἥδη τοῦ ἔρριπτον βλέμματα.

Κουρασμένου, τὴν κεφαλὴν ἔστρεψε καὶ ἐπίπονως τοὺς ὄφθαλμοὺς ἐπανέκλεισε.....

Δὲν ἔξυπνησε πλέον . . . Μέτεφέρθη ὅπως εἰς τῶν προπατόρων τὰς φεουδαλικάς, κοιμηθῆ, κρύπτας, τὰς κατ' εὐθυγραμμίαν κάτω τῶν λελαξευμένων βαρέων πλακῶν τοποθετημένας,

ἐντὸς ἀργυροῦ σαρκοφάγου, μὲ τοὺς ἐκ σφραγίδων μολυβδίνων θυρεούς.

Ἐκοιμήθη παντοτεινὰ ὁ μικρὸς ὡχρὸς καὶ μελαγχολικὸς ἡγεμονόπαις. . . .

Ἐρ Ρόδῳ τῷ 5 Μαρτίου 1913

ITALA—MARIA ΠΑΠΑΔΑΚΗ.

* ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΥΛΟΝ ΜΟΥ *

Η ΑΡΛΕΖΙΑΝΗ

ΙΑ νὰ πάω στὸ χωρὶο κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ μῦλο μου, περιῶ μπροστὰ ἀπὸ μιὰ ἔπαυλι χτισμένη κοντὰ στὸ μεγάλο δρόμο, στὸ βάθος ἐνὸς κήπου φυτεμένου μὲ λωτούς. "Εχει τὸν τύπον τοῦ νοικοκυρεμένου σπητιοῦ τῆς Προβηγκίας, μὲ τὰ κοκκινά κεραμίδια του, μὲ τὴ σκούρα πλατειά του πρόσοφι τὴ φωτισμένη ἀνώμαλα, μὲ τὸ τροχαλία του γιὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς μυλόπετρας καὶ μὲ τὸν ἀνεμοδείκητη του ψηλὴ στὴ στέγη.

Γιατὶ αὐτὸ τὸ σπῆτι μοῦ εἶχε κάνει τέτοια ἐντύπωσι; Γιατὶ αὐτὴ ἡ σφαλισμένη ἔξωπορτα μοῦ ἔσφιγγε τὴν καρδιὰ; Δὲν θὰ μποροῦσα νὰ τὸ ἔξηγήσως καὶ ὅμως ἄμα τὸ ἀντίκρυζα μοῦ ἔκανε κακό. Δὲν ἡκούετο κανεὶς θύρυβος γύρω.. Στὸ πέρασμά μου δὲν ἔγανγιζαν τὰ σκυλιά, ἡ φραγκόκοττες ἔφευγαν χωρὶς ν' ἀφίνουν τὴ παραμικρὴ κραυγὴ.. Στὸ ἐσωτερικὸ, οὔτε φωνή! Τίποτα! Οὔτε τούλαχιστον τοῦ μονταριοῦ τὸ κουδουνάκι.. Χωρὶς τῆς ἀσπρες κουρτίνες τῶν παραθυριῶν καὶ τὸ καπνὸ ποῦ ἀνέβαινε ἀπὸ τὴ καπνοδόχο καθένας μποροῦσε νὰ πάρῃ γι' ἀκατοίκητο ἔκεινο τὸ μέρος. Χθές, μέσ' τὸ μεσημέρι, ποῦ ἐγύριζα ἀπὸ τὸ χωρὶο καί, γιὰ ν' ἀποφύγω τὸν ἥλιο ζητοῦσα τὴν σκιὰ τῶν λωτῶν, στὸ μεγάλο δρόμο, μπροστὰ στὴν ἔπαυλι, ὑπηρέτες σιωπηλοὶ ἐφόρτωναν χορτάρι σ' ἔνα κάρρο. "Η ἔξωπορτα εἶχε μείνει ἀνοικτή." Ερριξα καθὼς περινῦσα μιὰ ματιά, καὶ εἶδα, στὸ βάθος τῆς αὐλῆς, ἀκούμπισμένο,—τὸ κεφάλι μέσ' τὰ χέρια του,—σ' ἔνα μαρμάρινο τραπέζι, ἔνα γέρο μὲ κάτασπρα μαλλιά. Σταμάτησα. "Ενας ἄνθρωπος μοῦ εἴπε χαμηλά :

— Εἶνε ὁ ἀφέντης... Βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴ κατάστασι ἀπὸ τὸ καιρὸ ποῦ τοῦ συνέβη τὸ δυστύχημα τοῦ γυιού του.

'Εκείνη τὴ στιγμὴ μιὰ γυναῖκα κι' ἔνα ἀγόρι, ντυμένοι στὰ δύλιμαρα, πέρασαν ἀπὸ κοντά μας κρατῶντας τὰ προσευχητάρια τους, κι' ἐμπήκαν στὸ σπῆτι.

Ο ἄνθρωπος ἐπρόσθεσε:

—... Ή κυρία καὶ ὁ μικρὸς Πέτρος γυρίζουν ἀπὸ τὴ λειτουργία. Πάνε κάθε μέρα ἀπὸ τότε

ποῦ τὸ παιδὶ σκοτώθηκε... "Α, κύριε, τί ἀπελπίσια! Ό πατέρας φορεῖ ἀκόμα τὰ ροῦχα τοῦ πεθαμμένου" εἶνε ἀδύνατο νὰ τὸν καταφέρομε νὰ τὰ βγαλῇ... Δρόμο τώρα! Οὐ! οὐ! τὸ ζῶο!

Τὸ κάρρο κλονίσθηκε ἀπότομα κι' ἔξεκίνησε. 'Εγὼ ὅμως ἥθελα νὰ μάθω περισσότερα' ἔξήτησα ἀπὸ τὸν ἀμαξᾶν ἀνέβω κοντά του, κι' ἐκεὶ ψηλὴ καθισμένος στὰ δεμάτια ἀκουσα ὅλη τὴ θλιβερὴ ἴστορία...

Τὸν ἔλεγαν Γιάννη. "Ητανε ἔνα θαυμάσιο παιδὶ εἴκοσι χρόνων, φρόνιμος σὰν κορίτσι, σταθερὸς καὶ μὲ καλὴ καρδιά. "Ητανε ώραδος καὶ ἡ γυναῖκες τούριχαν γλυκὲς ματιές, ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶχε παρὰ μιὰ στὸ νοῦ του—τὴ μικρὴ Αρλεζιανὴ μὲ τὴ βελούδενια φορεσιὰ ποῦχε συναντήσεις μιὰ φορὰ στὴ Lice d' Arles.

Στὸ σπῆτι δὲν ἔβλεπαν μὲ καλὸ μάτι τὴ προτίμησι τοῦ Γιάννη. Ή κόρη περνοῦσε γιὰ κοκέτα κι' ἔπειτα οἱ γυνεῖς της δὲν ἥσαν τοῦ τόπου. Μὶ τὶ τὸν ἔμελλε αὐτὸν; Εξητοῦσε ἐπίμονα τὴ διαλεχτή του. "Ελεγε: — Θὰ πεθάνω ἀν δὲν μοῦ τὴ δώσουν. — "Ἐπρεπε μὰ πῆ αὐτὸ γιὰ ν' ἀποφασίσουν νὰ τοὺς παντρέψουν, στὸ τέλος ὅμως τοῦ θερισμοῦ.

"Ενα βράδυ Κυριακάτικο ἐκάθητο ὅλη ἡ οἰκογένεια στὸ τραπέζι τῆς αὐλῆς κι' ἔτρωγε. "Ητο σὰ νὰ λέμε τὸ γαμήλιο δεῖπνο κι' εἶχαν ὅλοι των μιὰ ἀνθυμία!.. Ή ἀρραβωνιαστικιὰ ἔλειπε, ἔπιναν ὅμως ὅλη τὴν ὥρα στὴν ὑγειά της... "Ενας ἄνθρωπος παρουσιάστηκε τότε στὴ πόρτα καὶ μὲ φωνὴ τρεμουλιαστὴ ζήτησε νὰ μιλήσῃ στὸν κύριον Εστέβ, σ' αὐτὸν ἰδιαιτέρως. Εσηκώθη ὁ ἀφέντης κι' ἐβγῆκε μὲ τὸν ξένον στὸ μεγάλο δρόμο.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, θὰ παντρέψετε τὸ παιδὶ σας μὲ μιὰ τιποτένια ποῦ ἥτανε ἔρωμένη μον ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια. "Εχω ἀποδείξεις γι' αὐτὰ ποῦ σᾶς λέω: κυττάχτε τὰς ἐπιστολάς της!.. Ό πατέρας της τὰ ἥξερε ὅλα καὶ μοῦχε δώσει τὸ λόγο του πῶς θὰ τὴν ἔπαιρνα, ἀλλ' ἀπὸ τότε ποῦ τὴ ζήτησε ὁ γυιός σας, οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ ώραία μον μὲ θέλουν... Εσκέφθηκα λοιπὸν ὅτι ὑστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν μποροῦσε νὰ γείνῃ ἡ γυναῖκα ἐνὸς ἄλλου.

— Καλά! εἶπε ὁ κύριος Εστέβ, ἀφοῦ ἐκύταξε τὰ γράμματα, ἐλάτε μέσα νὰ πάρετε ἔνα πατῆρι Μοσχάτο.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

— Εὐχαριστώ! Η θλίψις μου είνε ισχυρός τερη ἀπὸ τὴ δίψα.

Κι' ἔφυγε.

Ο πατέρας μπήκε ἀτάραχος στὴν αὐλή· πῆρε τὴν θέσιν του στὸ τραπέζι καὶ τὸ γεῦμα ἐτελεῖωσε μὲ τὴν ἔδια πάντα εὐθυμία...

Τὸ ἔδιο βράδυ πῆρε τὸ χνιό του καὶ πῆγαν μαζὸν στοὺς ἄγρους. Ἐμειναν πολλὲς ὥρες ἔξω ὅταν ἐγύρισαν, ἡ μητέρα τοὺς ἐπερίμενε ἀκόμα.

— Γυναῖκα, ἐπεν ὁ ἀφέντης παίρνοντας τὸ Γιάννη ἀπὸ τὸ χέρι, ἀγκάλιασέ τον, εἰνε ἀτυχος!..

★

Ο Γιάννης δὲν ἐμίλησε πειὰ γιὰ τὴν Ἀρλεζιανή του. Τὴν ἀγαποῦσε ὅμως πάντα καὶ ἵσως ἀκόμα περιστέρο ἀπὸ τότε ποῦ τὸν ἔκαναν νὰ χάσῃ κάθε ἐλπίδα ὅτι μποροῦσε νὰ γείνη δικῇ του. Μόνον ἦταν πολὺ περήφανος καὶ δὲν ἔδειχνε τὸ πόνο του· αὐτὸ τὸ θανάτωσε τὸ δυστυχισμένο παιδί!..

Μερικὲς φορὲς περνοῦσε τὴς ἡμέρες του καθισμένος σὲ μιὰ γωνιὰ, χωρὶς μιλὰ νὰ βραΐνῃ ἀπὸ τὸ στόμα του... Ἀλλες μέρες πάλι ἐθέριξε μὲ τόση λύσσα, ποῦ μόνος του ἔκανε τέτοια δουλειά, όσοι δέκα δυνατοὶ ἐργάτες.

Στὸ κάθε δειλινὸ ποῦ ἥρχετο ἔπαιρνε τὸ δρόμο τοῦ Arles κι' ἐβάδιξε ὡς ἐκεὶ ποῦ ἔβλεπε νὰ διαγράφωνται στὸν ὄριζοντα τὰ λεπτὰ κωδωνοστάσια... Ἐπειτα ἐγύριξε. Ποτὲ δὲν ἐπῆγε μακρύτερα. Νὰ τὸν βλέπουν πάντα ἔτσι λυπημένο καὶ ἀπομακρυσμένο ἀπὸ τοὺς φίλους του, οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπητιοῦ του δὲν ἤξεραν πειὰ τί νὰ κάμουν.

Ἐφοβούντο κανένα δυστύχημα...

Μιὰ φορά, στὸ τραπέζι, ἡ μητέρα του κυττάζοντάς τον μὲ μάτια γεμάτα δάκρυα τοῦ εἶπε:

— Ἀκουσε Γιάννη! Ἀν τὴν θέλγησ τόσο πολὺ παιδί μου, νὰ στὴ δώσουμε...

Ο πατέρας ντροπιασμένος ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

Ἐκεῖνος ταράχθηκε, μουρμούρισε μέσ' τὰ δύντια του ὅτι δὲν τὴν θέλει κι' ἐθγῆκε ἔξω.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ἄλλαξε τὸ τρόπο τῆς ζωῆς του, ὑπεκρίνετο τὸν εὐθυμο γιὰ νὰ καθησυχάξῃ τοὺς γονεῖς του. Τὸν ἔξαναέδαιν στὴ πλατεῖα, στὸ χορό, στὴ ταβέρνα... Στὴς ἐκλογὲς τῆς Fougueille αὐτὸς διηγήθη τὴν φαρανδόλα.

Ο πατέρας ἔλεγε: «Ἐθεραπεύθηκε πειά». Η μητέρα, ὡ! αὐτὴ εἶχε πάντα τοὺς φόβους της καὶ περισσότερον ἀπὸ ἄλλη φορὰ ἐπαγρυπνοῦσε στὸ παιδί της... Ο Γιάννης ἐκοιμάτο μαζὸν μὲ τὸ Πέτρο· ἡ καλὴ μανούλα ἔστησε τὸ κρεβάτι της στὴ κοντωνή τους κάμαρα... Μποροῦσε νᾶχαν τὴν ἀνάγκη της τὴν νύχτα.

Ἡρθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἡλίᾳ, προστάτου τῶν νοικοκυρέων. Μεγάλη χαρὰ στὸ σπῆτι... Εἶχαν γεμάτο τὸ τραπέζι φαγητὰ καὶ ἄφθονο κρασὶ καλό, γιὰ ὅλο τὸ κόσμο. Ἐπειτα εἶχαν ρουκέτες, φαναράκια χρωματιστὰ κρεμασμένα στοὺς λωτούς, φωτὶες γιὰ νὰ πηδοῦντε τὰ παιδιά... Πανζουρλισμὸς ἐγίνηκε τὸ βράδυ. Ἐχόρευαν σὰν τρελλοί. Ο Πέτρος καθὼς πηδοῦσε μιὰ φωτὶὰ ἔκαψε τὴ καινούργια του βλοῦζα... Ἀκόμα κι' ὁ Γιάννης ἦταν εὐχαριστημένος. Ήθελε σώνει καὶ καλὰ νὰ κάνῃ τὴ μητέρα του νὰ

χορέψῃ. Η καῦμένη ἡ γρηθόδλα ἔκλαιγε ἀπὸ τὴ χαρὰ της.

Τὰ μεσάνυχτα ἐπῆγαν νὰ κοιμηθοῦντε. "Ολοὶ των ἥσαν κατακουρασμένοι κι' εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ ύπνο.

Ο Γιάννης μόνον δὲν ἔκλεισε μάτι..

Ο Πέτρος, καθὼς ἔλεγε ἀργύτερα, τὸν ἀκούει νὰ κλαίῃ ὅλη τὴ νύχτα. Ω! τὸ κακόμοιρο τὸ παιδί, πόσο θὰ ὑπέφερε!...

★

Κατὰ τὰ ἔημερώματα ἡ μητέρα ἀκούσει καποιον νὰ περνάῃ τὴ κάμαρά της τρέχοντας. Σὰν νὰ προησθάνθη κατὶ κακό φωνάζει :

— Γιάννη, ἐσὺ εἶσαι;

Μὰ ὁ Γιάννης δὲν ἀπαντᾷ· ἔχει φθάσει ἔως στὴ σκάλα.

Γρίγορα-γρίγορα ἡ μητέρα σηκώνεται :

— Γιάννη ποῦ πᾶς;

Ανεβάνει αὐτὸς στὴ σοφίτα, ἀνεβαίνει κι' αὐτὴ ἀπὸ πίσω του :

— Παιδί μου! Γιὰ τὸν Θεοῦ!

Προφθάνει ἐκεῖνος κλείνει τὴ πόρτα καὶ τραβάει τὸ σύρτη.

— Γιάννη, Γιανάκη μου, τί θὰ κάμης;

Μὲ τὰ γέρικα χέρια της ποῦ τρέμουν φάχνει νὶ βρῆ τὴ κλειδαριά...

Απὸ μέσα ἔνα παράθυρο ἀνοίγει, ἔνας κρύτος ἀκούεται στὴς πλάκες τῆς αὐλῆς κι' ὑστερά τίποτε πειά...

Μόλις πρόφθασε κι' εἶπε τὸ φτωχὸ παιδί :

«Δὲν θὰ τὴ ξαναδῶ... τὴν ἀγαπῶ τόσο!..»

Δὲν μπόρεσε ἡ περιφρόνη νὰ πνίξῃ μέσα τοῦ τὸν ἔρωτα!.. Ω! τί ἀθλιες καρδιές ποῦ ἔχουμε!

Ἐκεῖνο το πρωῆ οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ ρωτοῦσαν ποιὸς μποροῦσε τάχα νὰ φωνάξῃ ἔτσι, ἐκεὶ-κάτω, κατὰ τὸ κτῆμα τοῦ Ἐστέβ... Ήται, στὴν αὐλὴ ἐμπρὸς στὸ γεμάτο αἴματα μαρμάρινο τραπέζι, μιὰ μητέρα μισόγυμνη ποῦ θρηνοῦσε σπαρακτικὰ σφίγκοντας στὴν ἀγκαλιά της τὸ νεκρὸ παιδί της.

ALFONSE DAUDET.

Μετάφραση Ρέας

Μεταξὺ συζύγων.

— Εσύ, ἀνδρούλη μου, δὲν θὰ φάψῃς καμιὰ ἐπιθεώρησι;

— Λέει νὰ τριτώσῃ τὸ καπό; Τὸ τρὸς ἔξαμαρτεν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ...